

بدون هیاهو در مسیر رفع موانع تولید

نگاهی به تحقق شعار سال ۱۴۰۰

کلافگی شب عید با پیامک‌های تبلیغاتی

در ماه‌های اخیر بار دیگر تعداد پیامک‌های انبوه تبلیغاتی اوج گرفته است

۲ ماهه پروانه ساخت بگیرید!

بررسی اقدامات مدیریت شهری برای کاهش صدور پروانه ساخت از ۳۱۲ روز به ۶۰ روز

همیشه در جامعه

عکس: شهرداری خاندان چایان

به سر رسیده

از روزگار پر رونق تا فاول بازار سر رسیده‌ها در نوروز؛ این کاغذهای روز شمار چه تاریخی را از سر گذرانده اند؟

نگار حسینیخانی روزنامه‌نگار

می‌شدند. قصه اما برای ما کمی متفاوت پیش رفت. با ورود دایی به بخش فروش یک کارخانه کاشی و سرامیک دیگر سهمیه‌های سالنامه هم افزایش یافت. بعضی سال‌ها ۲۰۳ سرسید پیش از عید و دور از چشم باقی خانواده راهی خانه می‌شد و ۲۳ سرسید با عیدی به خانواده می‌رسید. آن وقت بود که دیگر هر یک از ما یک سرسید داشتیم. کم کم اما با ورود به بازار کار و آغاز روزهای خیرنگاری، دیگر این سرسیدها تعدادشان بیشتر و بیشتر شد. گاهی رسانی‌های که در آن کار می‌کردیم و بعضی وقت‌ها ارگان‌ها و سازمان‌ها ما را از سرسیدهای سالانه خود بی‌نصیب نمی‌گذاشتند. حجم کاغذی بود که به خانه سرریز می‌شد؛ سرسیدهایی که تبلیغاتشان را توی چشم و حتی گاهی مزاحم و در دیدرس می‌گذاشتند و گاهی در کاغذهای گلاسه و ابتدای سرسید می‌گنجانند. شرکت‌های خصوصی و نیمه‌دولتی معمولاً سرسیدهایی با کیفیت بهتر ارائه می‌کردند، اما سرسید ارگان و شرکت‌های دولتی معمولاً چندان از ظرایف و زیبایی بهره نبرده بودند. حالا دیگر بازار سرسیدها هم گرم‌تر شده است؛ یعنی سال‌هایی آمده و رفته که از گرفتن سرسید سر باز زده‌ایم. برای من اما هنوز عادت استفاده از سرسید با وجود اینکه دیگر چندان مد نیست، از سر نیفتاده است. همچنان نوشتن کارهای روزانه و خط زدن یک‌یک آنها در این سرسیدها از جمله اموری است که استرس‌های روزانه‌ام را کم می‌کند. با این حال دیگر آن روزهای سرریز سرسیدها سر آمده و دیگر کمتر کسی نوروز سرسید عیدی می‌دهد؛ هر چند ناشران خوش‌سلیقه‌ای هستند که با چاپ سرسیدهای فانتزی و طراحی‌شده، توانسته‌اند بازار این دفترها را کمی گرم نگه دارند؛ سرسیدهایی که قیمت‌های بالایی هم دارند و در کتابفروشی و شهر کتاب‌ها به فروش می‌رسند.

بر اساس مدیریت زمان و علوم ذهنی طراحی شده است. این محصول یک منشی دقیق است که برنامه‌ریزی و مدیریت تمامی امور روزانه را به شما یادآوری می‌کند یا در مدل‌های دیگری می‌توان به برنامه‌ها و اپلیکیشن‌های متنوع در بازار اشاره کرد که جایگزین سرسیدهای کاغذی شده‌اند؛ برنامه‌هایی که این امکان را برایتان فراهم کرده تا در هر مکان و زمانی یادداشت‌های خود را در تلفن همراه‌تان ثبت کنید. حتی در این محیط می‌توانید جست‌وجو کنید و مطلبی را که مدنظر تان است از تاریخ ماه‌ها و سال‌های قبل بیرون بکشید؛ حتی یادآوری و چک کردن نیز می‌تواند از خصوصیات جدید این سرسیدها باشد. آنقدر که در مدل‌های جدید به بسته‌بندی زمان و مدیریت فعالیت، شرح‌بندی آن، آمارگیری یازدهی روزانه و فعالیت‌های بدنی نیز توجه شده است. با وجود آپشن‌های الحاقی به سرسیدها، دیگر واقعا بازگشت به سرسید کاغذی چندان دلایل موجهی نخواهد داشت؛ مگر عادت به کاغذ و رها نکردن مشق‌های گذشته. سالنامه‌های بدشانسی که نتوانند صاحبی داشته باشند هم در میدان انقلاب در بساط دستفروشان‌ها به قیمت پایین به فروش می‌رسند؛ البته در این میان هستند سرسیدهایی که دست‌نخورده یا نصفه و نیمه در گوشه‌ای از کمد‌ها می‌مانند.

تولیدکننده‌های این بازار نیز بر سر دوراهی ماندن یا رفتن قرار گرفته‌اند. بعضی سرسیدها و تقویم‌های شمسی حتی وارد می‌شوند. ناشران این سرسیدها معتقدند اوضاع هر روز بدتر می‌شود و تیراژها از ۲۰، ۱۵ هزار به هزار و بدتر از آن به ۱۰ و شاید ۵۰۰ نسخه تنزل می‌یابد. نوسانات بازار کاغذ وارداتی هم کم‌رشدن شده

مدت مشخصی هم به فروش برسد. اما جلد، نخستین قسمتی است که در سرسیدها به چشم می‌آید و باید به گونه‌ای باشد که یک‌سال را تاب بیاورد؛ به همین دلیل بیشتر از جلد‌های سخت با روکش‌های سلفونی (گلاسه) با روکش سلفون مات و براق) چرم مصنوعی، طبیعی و گالینگور استفاده می‌شود. در دنیای رقابتی سرسیدها همچنین نمی‌توان طراحی را نادیده گرفت. در این محصول اندازه‌های متفاوتی استفاده می‌شود و هر یک از آنها طراحی خاص خود را سفارش می‌دهند. اما به‌طور کلی و به ۲۰ دلیل کاهش هزینه‌ها و کاهش دورریز کاغذ از سایزهای استاندارد رحلی (۲۸/۵×۲۱)، وزیری (۲۳/۵×۱۷)، رقعی (۵×۲۱/۱)، پالتویی (۵×۲۱/۱) و جیبی (۲۱/۵×۱۰) استفاده می‌شود. قیمت سرسیدهای قطع اروپایی جلد سخت و نرم با طرح چرم متوسط باید به جرم ترمو هم اشاره کرد که هر متر آن بین ۱۲۵ هزار تومان تا ۱۸۵ هزار تومان برای تولیدکننده هزینه می‌دارد. البته چنان که گفتیم، به جز کاغذ و چرم، مسائل دیگری نیز مانند طرح‌های حرفه‌ای و هنری نیز در قیمت تمام‌شده محصولاتی از این‌قبیل تأثیرگذار است. تهران، اصفهان، شیراز و تبریز از جمله مهم‌ترین مراکز مصرف‌کننده محصولات این بازار هستند. البته چندین کشور فارسی‌زبان مانند افغانستان و تاجیکستان هم سفارش‌هایی به ایران می‌دهند که در این سال‌ها کمتر شده است.

کساد کرده است.» محمدی هزینه طراحی سرسید برای شرکت‌ها و مؤسسات را بسته به نوع طراحی عنوان می‌کند و می‌گوید: «بستگی دارد طراحی موردنظر آنها چه مقدار زحمت ببرد. اگر محتوا و شکل اختصاصی بخواهند و در سرسید از مواردی چون اینفوگرافیک و... داشته باشند، هزینه طراحی تا ۶ میلیون هم بالا می‌رود، اما سرسیدی معمولی با طراحی ساده که صرفاً با لوگوام را لوگو تاپی شرکت همراه باشد و صفحاتی برای تبلیغ کالا یا خدمات آنها، با ۲ میلیون هم قابل انجام است.»

این طراح گرافیک می‌گوید سفارش چاپ با تیراژ بالا حساسی کاهش یافته و اغلب شرکت‌ها و مؤسسات، به سفارش ۲۰۰ تا ۳۰۰ نسخه می‌دهند: «همین باعث می‌شود هزینه چاپ برای آنها چندان به‌صورت عمده محسوب نشود. با این حال، آنقدر بازار را با حساسیت بازرسی می‌کنند که چایخانه‌ها با چک هم کار می‌کنند؛ بدون اینکه مبلغی بیفزایند به مبلغ نهایی فاکتور.»

حتی وارد می‌کنند تولیدکننده‌های این بازار نیز بر سر دوراهی ماندن یا رفتن قرار گرفته‌اند. بعضی سرسیدها و تقویم‌های شمسی حتی وارد می‌شوند. ناشران این سرسیدها معتقدند اوضاع هر روز بدتر می‌شود و تیراژها از ۲۰، ۱۵ هزار به هزار و بدتر از آن به ۱۰ و شاید ۵۰۰ نسخه تنزل می‌یابد. نوسانات بازار کاغذ وارداتی هم کم‌رشدن شده. همین امر سرمایه‌گذاری در این زمینه را با خطرات و ریسک‌های زیادی همراه کرده است. سامان محمدی می‌گوید: «۲۰ درصد هزینه‌های کاغذ در این بخش مربوط به کاغذ است، اما به غیر از آن باید به جرم ترمو هم اشاره کرد که هر متر آن بین ۱۲۵ هزار تومان تا ۱۸۵ هزار تومان برای تولیدکننده هزینه می‌دارد. البته چنان که گفتیم، به جز کاغذ و چرم، مسائل دیگری نیز مانند طرح‌های حرفه‌ای و هنری نیز در قیمت تمام‌شده محصولاتی از این‌قبیل تأثیرگذار است.» تهران، اصفهان، شیراز و تبریز از جمله مهم‌ترین مراکز مصرف‌کننده محصولات این بازار هستند. البته چندین کشور فارسی‌زبان مانند افغانستان و تاجیکستان هم سفارش‌هایی به ایران می‌دهند که در این سال‌ها کمتر شده است.

سال‌های گذشته مانده و در خانه‌ها مان تلنبار شده بود را سال در شهر بزم‌ها خیر خواهان جمع آوری می‌کردند. آنها نام کمین‌شان را گذاشتند «سرسیدهای سفید». این گروه برای کمک به گروهی از بچه‌های سیستان و بلوچستان سرسید جمع می‌کردند تا آنان بتوانند سسال تحصیلی را بی‌دغدغه کاغذ و مواد شروع کنند. همین اقدام خیر خواهانه موجب شد تا کارکنان نیز سرسید در تهران جمع آوری شود و به‌دست

چند سال پیش که هنوز کرونا شکل و شمایل زندگی‌مان را تغییر نداده بود و بچه‌های مدرسه رفتن نیاز به دفتر داشتند، نه تبلت و موبایل. گروهی دست به اقدام جالب و تازه‌ای درباره سرسیدها زدند. گروهی پیدا شدند و سرسیدهایی که از

جشن اهدایی سرسیدهای سفید

تکته

عقدبازی

زهرا رستگارمقدم روزنامه‌نگار

در یک سال ۲۶ میلیون تن کاغذ در ادارات مصرف می‌شود

تن کاغذ مقوا در سطح جهان، تولید شده است.

۲۰۲۵

سال‌هاست که پیش‌بینی می‌شود مصرف جهانی کاغذ به ۵۰۰ میلیون تن برسد.

۴۴ درصد

سهام آسیا در این بازار مصرف است. اروپا و آمریکا شمالی با هم، تقریباً یک سوم این بازار مصرف را در دست دارند.

۵۵ کیلوگرم

میانگین جهانی مصرف کاغذ برای هر فرد است.

۳۰۰ کیلوگرم

بیشترین مقدار کاغذ در آمریکا مصرف می‌شود.

۷ کیلوگرم

کمترین میزان مصرف کاغذ در آفریقا، تخمین زده شده است.

۳۵ کیلوگرم

سمرانه مصرف کاغذ در مناطق پرجمعیت آسیایی برآورد شده که نشان‌دهنده پتانسیل بزرگ رشد این صنعت در این مناطق است.

۲۰۱۱

سمرانه مصرف کاغذ و مقوا در فنلاند برای هر نفر حدود ۱۹۴ کیلوگرم بوده است.

در آستانه سال ۱۳۹۸ بود که صدها دوستدار فعال محیط‌زیست در اقدامی خودجوش با مراجعه به صفحه اینستاگرام یک بانک، از تصمیم‌اش درباره چاپ نکردن سرسید حمایت کردند. با اعلام توقف چاپ سرسید سال ۱۳۹۸ از سوی این بانک صدها کاربر حامی محیط‌زیست در پاسخ به دعوت مجمع فعالان زیست‌محیطی جهان (EAFWorld) به صفحه اینستاگرام آن رفتند و با کامنت، لایک و پیام مستقیم (دایرکت) تصمیم این بانک را استودند. صفحه اینستاگرام مجمع فعالان زیست‌محیطی جهان که در آن سال قریب به ۵۱ هزار دنبال‌کننده داشت و با اعلام فراخوانی، از دوستداران محیط‌زیست خواسته بود با گذاشتن کامنت قلبسب، از این بانک ایرانی به‌دلیل توقف چاپ سرسید و حفاظت از جنگل‌ها تشکر کنند. این تصمیم برای حفظ محیط‌زیست، پرهیز از هزینه‌های غیرضروری و کاهش مصرف کاغذ بود، اما واقعاً نگاه فعالان محیط‌زیست در چاپ چنین سرسیدهایی چیست؟ آیا برای تبلیغات شرکت‌ها گزینه‌های پیشنهادی دیگری دارند؟

به‌نظر آمار مشخصی درباره میزان تولید سرسیدها وجود ندارد. در ایران چون شرکت‌های خصوصی این خدمات را ارائه می‌دهند، اطلاعات مشخص و جامعی در این باره وجود ندارد، اما اطلاعات جالبی در خصوص میزان استفاده سازمان‌های دولتی از کاغذ در سال ۱۳۹۶ منتشر شد که عجیب به‌نظر می‌رسد. در سال ۱۳۹۶ و سال ۱۳۹۷ زیست شش میلیون تن کاغذ مصرف شده است. علی‌طه‌ماسی، فعال محیط‌زیست درباره این مصرف کاغذ می‌گوید: «این، کاغذ مصرفی یک‌سال ادارات کشور بوده است. اگر سرسیدها را در همین عدد اعلام شده، قرار دهیم، یعنی بعضی از ادارات مثل بانک‌ها چاپخانه‌های اختصاصی دارند که اگر این گروه را نیز در همین بخش منظور کنیم، با هم نشان از آن دارد که در حوزه اداری حجم زیادی از کاغذ استفاده می‌شود و متأسفانه آسیب جدی به محیط‌زیست وارد خواهد کرد.» او می‌گوید بنا بر آمار، به‌طور متوسط از هر درخت ۸ هزار برگه ۸۴ تولید می‌شود. تصور کنید ۲۶ میلیون تن کاغذ مصرفی ادارات یعنی چند درخت در این بین برای کاهش و رفع این معضل در حقیقت موضوع دولت الکترونیک مطرح شد. دولت الکترونیک مزایای فراوانی داشت و یکی از اهداف آن اثرات زیست‌محیطی بود. طرح گرچه کمک‌کننده بود، اما اشکالی نیز نداشت: ملاستنداری خروشان به‌طور روزانه و مستمر برای شهرداری‌ها، بخشداری‌ها و فرمانداری‌ها بالاغیه‌ای سال می‌کند. پخشنامه‌وقتی به شکل کارتابل تهیه و ارسال می‌شود، به‌صورت الکترونیک است، اما در نهاد یا اداره مقصد چاپ می‌شود و در اختیار واحدهای مختلف عمران، روابط عمومی، شهرسازی، فنی، حراست و... قرار می‌گیرد. در این مرحله نیز با تولید کاغذ وجود دارد، یعنی موضوع دولت الکترونیک در کشور آنگونه که باید و شاید عملی نشده است، هنوز ناهض است و به‌نحوی با تولید کاغذ و استفاده از آن مواجهیم.» راهکار دیگر از نظر این فعال محیط‌زیست استفاده از گوشی‌های هوشمند است. بالغ بر ۷۰ درصد جمعیت کشور صاحب گوشی‌های هوشمند هستند که اپلیکیشن‌ها و نرم‌افزارهای مختلفی را در خود دارند. تقویم و سرسیدها نیز از دیگر امکانات این گوشی‌ها هستند: «خوش‌بین هستم که چه‌ما بخوایم یا نخوایم و چه برنامه‌ای داشته یا نداشته باشیم به سمت تکنولوژی و استفاده کمتر از کاغذ حرکت می‌کنیم؛ اینکه سرسیدها و تقویم‌های کاغذی از محیط‌ها حذف شوند، زمانی که اینترنت همگانی شد و گوشی‌های همراه هر روز به امکانات جدیدتری مجهز شدند، تیراژ روزنامه‌ها و استفاده از آن افت کرد. این موضوعی نبود که ما درباره آن فکر کرده و طالب آن بوده باشیم، بلکه اقتضای جامعه امروز و گسترش علم و تکنولوژی بود که ما را به این سو حرکت داد. درباره سرسیدها نیز به‌صورت‌خاص، شاهد این خواهیم بود که بی‌استفاده و حذف خواهند شد و احساس می‌کنم شاید ۱۵ سال آینده چیزی به‌عنوان سرسید کاغذی وجود نداشته باشد.»

رضا ساگی، فعال محیط‌زیست نیز درباره کاهش چاپ سرسیدها در سال‌های اخیر می‌گوید: «گرانی کاغذ سبب شده بسیاری از شرکت‌ها، نهادها و ارگان‌ها دست از چاپ سرسید بردارند. هرچند بعضی ارگان‌ها اصرار به چنین تبلیغاتی در پایان هر سال داشته و دنبال راه تازه‌تری نیستند. شرکت‌های خصوصی نیز با چاپ سرسید سنگین نشان‌دهنده پتانسیل بزرگ رشد این صنعت در این مناطق است.»

سمرانه مصرف کاغذ در مناطق پرجمعیت آسیایی برآورد شده که نشان‌دهنده پتانسیل بزرگ رشد این صنعت در این مناطق است.

سمرانه مصرف کاغذ و مقوا در فنلاند برای هر نفر حدود ۱۹۴ کیلوگرم بوده است.